

عوامل موثر بر گسترش زندگی شبانه در فضای عمومی شهر با محوریت خیابان ولیعصر تهران

نویسنده: مرسته عینی^۱

۱- کارشناس مهندسی معماری، دستیار طراحی مهندسی مشاور ایرج اعتصام و همکاران eynimersed@gmail.com

چکیده

ایده گسترش زندگی شبانه شهری و بازآفرینی کلانشهر تهران با بررسی راهکارهای ساختارمحور با در نظر گرفتن عوامل موثر در توسعه اجتماعات محلی و بین محلی و باهم زیستی شهری جهت پویایی و رونق شهر شبانه از اهداف فرهنگی، اقتصادی گسترش پایدار شهرهای امروزی می باشد. این نوشتار در رویکردی توصیفی-تحلیلی با استفاده از شیوه مرور متون و منابع، استفاده از اسناد تصویری و مطالعه میدانی و تهیه دیاگرام تحلیلی درصد بازبینی زیرساخت های شهری و کیفیت و قابلیت خیابان ولیعصر تهران جهت تحقق اهداف این طرح برآمده است. نتایج تحقیق حاکی از قابلیت بالقوه و پیشرفت ارگانیک این ایده در سطح شهر پیش از تصمیم گیری های کلان و مدیریتی از طریق مشارکت خودجوش مردمی است که اکنون نیازمند برنامه توسعه هدفمند و تهیه طرح برنامه ریزی شهری و بازآفرینی مجدد فضاهای عمومی و پلازای شهری در طول ۲۴ ساعت شبانه روز در این خیابان را دارد.

واژه‌های کلیدی: زندگی شبانه، فضای عمومی، پلازای شهری، شهر ۲۴ ساعته

۱- مقدمه

زندگی در جوامع امروز شهری به سبب گستردگی شهر ها، در کنار افزایش جمعیت به دلیل بهبود شرایط بهداشت عمومی و پیشرفت تکنولوژی بر شلوغی و ازدحام شهر ها افزوده است. ازدحام همراه با توالی و نظم در انجام کارها؛ این نظم ناشی از مکانیزه شدن سیستم ها و تاثیر آن بر ساعات زندگی مردم و رفتار های اجتماعی بوده است؛ از سویی دیگر در شهرهای امروز بخش اصلی خدمات اوقات فراغت و فعالیتهای اجتماعی فرهنگی بر اساس نظم زمانی ترسیم شده بر پایه ساعت کاری انجام می گیرد زیرا اکثریت مردم حقوق بگیر بوده و بنابراین ، ناچار به تبعیت از زمان های حاشیه ای کار مثل غروب ها ، آخر هفته و تعطیلات رسمی هستند . (فکوهی ناصر ۱۳۸۳) تقسیم بندی زمانی شهر بصورت زمان کار^۱ و زمان تفریح^۲ باعث بروز مشکلاتی از جمله ازدحام در مکان های گردشگری و عمومی در زمان تفریح، ترافیک و راه بندان، صف های طولانی انتظار، کمبود وقت، خالی ماندن قسمت های اداری شهر در خارج از زمان کار در عرصه خدمات شهری شده است که پدید آمدن مفهوم شهر ۲۴ ساعته و استفاده از شهر در تمام ساعات شبانه روز شده است.

تجمع مردم از کوچه و بازار و مراکز محلات سابق تهران در سال های اخیر به خیابان های بزرگ شهر و شریان های عمودی و افقی آن مانند خیابان ولیعصر کشیده شده است. و فراهم آوردن فضایی جهت مکث و تجمع و بازگردانی این تمرکز جمعیتی از شریان های اصلی شهر به این فضاها، علاوه بر کاهش ترافیک و افزایش امنیت باعث فراهم شدن مرکز شهر برای

^۱ که در تهران بطور معمول حوالی ۷ تا ۱۰ صبح آغاز شده و تا ساعت ۴ تا ۶ برای ادارات و ۱۱ برای سایر اصناف به طول می انجامد
^۲ بعد از ساعت رسمی کار و تعطیلات آخر هفته (روزهای پنج شنبه و جمعه در ایران)